

ARTİ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
TƏHSİL İNSTİTUTU

Təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılmasının qiymətləndirmə çərçivəsi

www.arti.edu.az

Mündəricat

Azərbaycan dili və ədəbiyyatı	2
Azərbaycan dili (Dövlət dili kimi)	5
Riyaziyyat	7
Fizika	8
Kimya	10
Biologiya	12
Coğrafiya	13
Tarix	15
İngilis dili	17
Rus dili (xarici dil kimi)	19
Alman dili	21
Fransız dili	23
Русский язык и литература	25
İnformatika	28
Musiqi	29
Təsviri incəsənət	30
Texnologiya	34
Fiziki tərbiyə	35
İbtidai sinif	37
Начальные классы	39
Metodika və pedaqogika	41

Məzmun sahələri və sual sayı

Oxu	3
Yazı	2
Dil qaydaları	20
Ədəbiyyat və həyat həqiqətləri	15

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Fonetika	<ul style="list-style-type: none"> Saitlərin, samitlərin yazılışı və tələffüzü. Sözüün hərflər və səslər tərkibi. Ahəng qanunu. Heca. Vurgu. Fonetik təhlil
2.	Leksika	<ul style="list-style-type: none"> Sözüün leksik və qrammatik mənası. Sözüün məcazi mənası. Dilin lüğət tərkibi. Çoxmənalı sözlər. Omonimlər. Sinonimlər. Antonimlər. Frazoloji birləşmələr. Terminlər. Arxaizmlər. Etimologiya. Leksik təhlil
3.	Sözüün tərkibi	<ul style="list-style-type: none"> Şəkilçilər. Eyniköklü sözlər
4.	Sözüün quruluşca növləri	
5.	Morfologiya. Sözlərin ümumi qrammatik mənalarna görə qruplaşdırılması. Əsas və köməkçi nitq hissələri.	<ul style="list-style-type: none"> İsim. İsim əsas nitq hissəsi kimi. İsmnin spesifik xüsusiyyətləri. İsmnin sintaktik vəzifələri. Sifət. Sifət əsas nitq hissəsi kimi. Sifətin spesifik xüsusiyyətləri. Sifətin sintaktik vəzifələri. Say. Say əsas nitq hissəsi kimi. Sayın spesifik xüsusiyyətləri. Sayın sintaktik vəzifələri. Əvəzlik. Əvəzlik əsas nitq hissəsi kimi. Əvəzliyin spesifik xüsusiyyətləri. Əvəzliyin sintaktik vəzifələri. Feil. Feil əsas nitq hissəsi kimi. Feilin spesifik xüsusiyyətləri. Feilin sintaktik vəzifələri. Zərf. Zərf əsas nitq hissəsi kimi. Zərfin spesifik xüsusiyyətləri. Zərfin sintaktik vəzifələri. Qoşma. Qoşma köməkçi nitq hissəsi kimi. Qoşmanın spesifik xüsusiyyətləri. Qoşmanın sintaktik vəzifələri. Bağlayıcı. Bağlayıcı köməkçi nitq hissəsi kimi. Bağlayıcının spesifik xüsusiyyətləri. Bağlayıcının sintaktik vəzifələri. Ədat. Ədat köməkçi nitq hissəsi kimi. Ədatın spesifik xüsusiyyətləri. Ədatın sintaktik vəzifələri. Nida. Nida köməkçi nitq hissəsi kimi. Nidanın spesifik xüsusiyyətləri. Nidanın sintaktik vəzifələri. Modal sözlər. Modal sözlərin sintaktik vəzifələri. Morfoloji təhlil.

6.	Sintaksis	<ul style="list-style-type: none"> Söz birləşmələri. Söz birləşmələrinin növləri. İsmi birləşmələr. Mürəkkəb adlar. Feili birləşmələr. Sintaktik əlaqələr. Sintaktik əlaqələrin növləri. Cümlə üzvləri. Cümlənin baş üzvləri. Mübtəda. Mübtədanın spesifik xüsusiyyətləri. Xəbər. Xəbərin spesifik xüsusiyyətləri. Cümlənin ikinci dərəcəli üzvləri. Tamamlıq. Təyin. Zərflik. İkinci dərəcəli üzvlərin spesifik xüsusiyyətləri. Cümlə üzvlərinin ifadə vasitələri. Həmcins üzvlər. Cümlədə söz sırası. Əlavələr. Xitab. Ara sözlər. Cümlə. Söz-cümlə. Məqsəd və intonasiyaya görə cümlənin növləri. Nəqli cümlə. Sual cümləsi. Əmr cümləsi. Nida cümləsi. Şəxsə görə sadə cümlənin növləri. Müəyyən şəxslə cümlə. Qeyri-müəyyən şəxslə cümlə. Ümumi şəxslə cümlə. Şəxssiz cümlə. Adlıq cümlə. Cümlənin quruluşca növləri. Sadə cümlə. Mürəkkəb cümlə. Tabesiz mürəkkəb cümlə. Tabeli mürəkkəb cümlə. Vasitəsiz nitq. Vasitəli nitq. Sintaktik təhlil.
----	-----------	--

7.	Dil. Yazı. Nitq	
8.	Ədəbi dilin normaları	
9.	Ədəbi dilin üslubları	Bədii üslub. Elmi üslub. Publisistik üslub. Məişət üslubu. Rəsmi-işgüzar üslub
10.	Əməli yazılar	
11.	Durğu işarələri	
12.	Mətn	
13.	Tezis	
14.	Xülasə	

Nö	Ədəbiyyat fənni üzrə mövzular
1.	Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı
2.	<i>Əfzələddin Xaqani Şirvani</i> . “Gənclərə nəsihət” əsəri
3.	<i>“Kitabi-Dədə Qorqud” eposu</i> . “Basatın Təpəgözü öldürdüyü boy”. “Qazan bəyin oğlu Uruz bəyin dustaq olduğu boy”. “Salur Qazanın evinin yağmalandığı boy”
4.	<i>Nizami Gəncəvi</i> . “Sultan Səncər və qarı” əsəri. “Yaralı bir uşağın dastanı” əsəri. “İskəndərnamə” poeması
5.	<i>İmadəddin Nəsimi</i> . “Sığmazam” qəzəli. “Ağrımaz” qəzəli
6.	<i>Şah İsmayıl Xətayi</i> . “Bahariyyə” (“Dəhnamə” poemasından) . “Dəhnamə” poeması
7.	<i>Məhəmməd Füzuli</i> . “Söz”, “Məni candan usandırdı...” qəzəli. “Leyli və Məcnun” poeması
8.	<i>“Koroğlu” eposu</i> . “Düratın itməyi” qolu. “Durna teli” qolu. “Koroğlu ilə Bolu bəy” qolu. “Həməzənin Qıratı qaçırması” qolu
9.	<i>Molla Pənah Vaqif</i> . “Hayıf ki, yoxdur” qoşması. “Pəri” qoşması
10.	<i>Qasım bəy Zakir</i> . “Durnalar” qoşması. “Badi-səba, mənim dərdi-dilimi...” qoşması.
11.	<i>Mirzə Fətəli Axundzadə</i> . “Hekayəti-müsyö Jordan həkimi-nəbatat və Dərviş Məstəli şah caduküni-məşhur” komediyası. “Aldanmış kəvakib” povesti
12.	<i>Aşıq Ələsgər</i> . “Dağlar” rədifli qoşmalar
13.	<i>Seyid Əzim Şirvani</i> . “Qafqaz müsəlmanlarına xitab” şeiri. “Guş qıl...” müxəmməsi
14.	<i>Nəcəf bəy Vəzirov</i> . “Müsibəti-Fəxrəddin” faciəsi
15.	<i>Süleyman Sani Axundov</i> . “Nurəddin” hekayəsi
16.	<i>Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev</i> . “Bomba” əsəri
17.	<i>Məhəmməd Hadi</i> . “Türkün nəğməsi” şeiri

18.	<i>Cəlil Məmmədquluzadə</i> . “Qurbanəli bəy” əsəri. “Anamın kitabı” tragikomediyası
19.	<i>Mirzə Ələkbər Sabir</i> . “Əkinçi” satirası. “Neylərdin, ilahi?!” satirası
20.	<i>Hüseyn Cavid</i> . “Ana” faciəsi. “İblis” faciəsi
21.	<i>Əhməd Cavad</i> . “Azərbaycan bayrağına” şeiri. “Səsli qız” poeması
22.	<i>Cəfər Cabbarlı</i> . “Ana” şeiri. “Oqtay Eloğlu” faciəsi
23.	<i>Y. V. Çamənzəminli</i> . “Zeybək qızı” hekayəsi
24.	<i>Abdulla Şaiq</i> . “Anabacı” hekayəsi
25.	<i>Almas İldırım</i> . “Əsir Azərbaycanım” şeiri

26.	<i>Mikayıl Müşfiq</i> . “Yağış yağarkən” şeiri. “Həyat sevgisi” şeiri
27.	<i>Məhəmməd Hüseyin Şəhriyar</i> . “Heydərbabaya salam” poeması. “Türkün dili” şeiri
28.	<i>Süleyman Rüstəm</i> . “Təbrizim” şeiri
29.	<i>Mirmehdi Seyidzadə</i> . “Əqrəb və Çanaqlı bağa” təmsili
30.	<i>Mehdi Hüseyin</i> . “Odlu qılınc” hekayəsi
31.	<i>Cabir Novruz</i> . “Mən bizim anaları Günəşlə tən tuturam” şeiri
32.	<i>Mirzə İbrahimov</i> . “Azad” hekayəsi. “Gələcək gün” romanı
33.	<i>Hikmət Ziya</i> . “Kərgədan və Qarışqa” təmsili
34.	<i>Əliağa Kürçaylı</i> . “Qaranquş” şeiri
35.	<i>Səməd Vurğun</i> . “Azərbaycan” şeiri. “Ananın öyüdü” şeiri. “Vaqif” dramı
36.	<i>Rəsul Rza</i> . “Çinar ömrü” şeiri. “Qızılgül olmaydı...” poeması
37.	<i>Mir Cəlil</i> . “Bahar” (“Bir gəncin manifesti” romanından parça). “Açıq kitab” romanı
38.	<i>İsa Hüseyinov</i> . “Zəhər” hekayəsi
39.	<i>Məmməd Araz</i> . “Azərbaycan – dünyam mənim” şeiri. “Əsgər məktubu” şeiri
40.	<i>Əli Kərim</i> . “Qaytar ana borcunu” şeiri
41.	<i>Anar</i> . “Keçən ilin son gecəsi” pyesi
42.	<i>Elçin</i> . “Talvar” hekayəsi
43.	<i>Sabir Əhmədli</i> . “Dərs” hekayəsi
44.	<i>İlyas Əfəndiyev</i> . “Xurşidbanu Natəvan” dramı
45.	<i>İsmayil Şıxlı</i> . “Namərd gülləsi” hekayəsi. “Dəli Kür” romanı
46.	<i>Xəlil Rza Ulutürk</i> . “Qaytar mənim qüdrətimi, Azərbaycan!” şeiri
47.	<i>Fikrət Qoca</i> . “Şuşa” şeiri
48.	<i>Qılman İlkin</i> . “İntiqam” hekayəsi
49.	<i>Bəxtiyar Vahabzadə</i> . “Vətəndaş” şeiri. “İstiqlal” poeması. “Şəhidlər” poeması
50.	<i>İvan Krilov</i> . “Ağac” təmsili
51.	<i>Ernest Heminqvey</i> . “Qoca və dəniz” povesti
52.	<i>M. A. Ərsoy</i> . “İstiqlal marşı” əsəri
53.	<i>Çingiz Aytmatov</i> . Manqurt (“Gün var əsrə bərabər” romanından). “Gün var əsrə bərabər” romanı
54.	<i>Mövzulararası əlaqə</i>
55.	<p><i>Ədəbiyyat nəzəriyyəsi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nəzm və nəsr • Azərbaycan şeirində vəznələr • Yazılı ədəbiyyatda ədəbi növlər və janrlar • Bədii əsərdə həyat hadisələrini əksətdirmə üsulları • Bədii gülüş • Bədii əsərin quruluşu. Süjet və kompozisiya • Bədii əsərin dili. Bədii təsvir və ifadə vasitələri

Məzmun sahələri və sual sayı

Oxu

- Orfoepiya 4
- Mətn üzrə fəaliyyətlər 15

Dil qaydaları

- Orfoqrafiya 4
- Qrammatika 12
- Üslubiyyat 5

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Filoloji mövzular	<ul style="list-style-type: none"> • 1. 1. Mətn və onun xüsusiyyətləri • 1. 2. Mətnin strukturu /süjeti və kompozisiyası • 1. 3. Əsərdə forma və məzmun vəhdəti • 1. 4. Əsərin mövzusu, ideyası və problematikas • 1. 5. Mətn tipləri (nəqli, təsviri, mühakimə) • 1. 6. Mətnin planı • 1. 7. Ədəbi növlər və janrlar • 1. 8. Təhkiyənin növləri • 1. 9. Obraz, xarakter, bədii detal • 1. 10. Vəzn : heca, əruz, sərbəst vəznlər • 1. 11. Bədii təsvir və ifadə vasitələri • 1. 12. Yazı növləri (imla, ifadə, inşa, esse, hekayə)
2.	Fonetika	
3.	Azərbaycan dilinin orfoqrafiya və orfoepiya qaydaları	
4.	Leksika	4.1. Leksika haqqında məlumat 4.2. Azərbaycan dilinin lüğət tərkibi. Lüğətlər
5.	Söz yaradıcılığı	5.1. Söz yaradıcılığının əsas xüsusiyyətləri 5.2. Sözü tərkibi: kök və şəkilçi
6.	Morfologiya	6.1. Nitq hissələri 6.2. Əsas nitq hissələri 6.2.1 İsim 6.2.2. Sifət 6.2.3. Say 6.2.4. Əvəzlik 6.2.5. Feil 6.2.6. Zərf 6.3. Köməkçi nitq hissələri 6.3.1. Qoşma 6.3.2. Bağlayıcı 6.3.3. Ədat 6.3.4. Modal sözlər 6.3.5. Nida

7.	Sintaksis	<p>7.1. Söz birləşmələri</p> <p>7.2. Cümlə (məqsəd və intonasiyaya, şəxsə, müxtəsər və geniş olmasına görə növləri)</p> <p>7.3. Cümlə üzvləri</p> <p>7.4. Cümlənin baş üzvləri</p> <p>7.5. Cümlənin ikinci dərəcəli üzvləri</p> <p>7.6. Cümlədə sözlərin sırası</p> <p>7.7. Məntiqi vurğu</p> <p>7.8. Söz-cümlə</p> <p>7.9. Əlavələr</p> <p>7.10. Cümlənin həmcins üzvləri</p> <p>7.11. Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər. Xitab və ara sözlər</p> <p>7.12. Mürəkkəb cümlə: tabeli və tabesiz mürəkkəb cümlələr</p> <p>7.13. Vasitəsiz nitq</p>
8.	Dil haqqında ümumi məlumat	
9.	Nitq mədəniyyəti	
10.	Üslubiyyat	
11.	Əməli yazı nümunələri	
12.	Durğu işarələri	

Məzmun sahələri və sual sayı

Ədədlər və əməllər	4
Cəbr və funksiyalar	18
Həndəsə	12
Ölçmə	2
Statistika və ehtimal	4

No	Mövzular
1.	Həqiqi ədədlər və onlar üzərində əməllər
2.	Kompleks ədədlər və onlar üzərində əməllər
3.	Nisbət, tənəsüb və faiz
4.	Rasional ifadələr
5.	İrrasional ifadələr və həqiqi üstlü qüvvət
6.	Tənliklər, tənliklər sistemi. Tənlik qurmaqla məsələ həlli
7.	Bərabərsizliklər
8.	Ədədi ardıcılıqlar. Silsilələr
9.	Funksiyalar
10.	Triqonometriya
11.	Üstlü və loqarifmik funksiyalar. Üstlü və loqarifmik tənliklər. Üstlü və loqarifmik bərabərsizliklər
12.	Limit
13.	Törəmə və onun tətbiqləri
14.	İbtidai funksiya və inteqral
15.	Statistika və ehtimal
16.	Sadə həndəsi fiqurlar
17.	Üçbucaqlar
18.	Dördbucaqlılar, çoxbucaqlılar
19.	Çevrə
20.	Müstəvi fiqurlarının sahəsi
21.	Koordinatlar üsulu. Hərəkət, oxşarlıq. Vektorlar
22.	Fəzada düz xətt və müstəvilərin qarşılıqlı vəziyyəti
23.	Çoxüzlülər, onların səthinin sahəsi və həcmi
24.	Fırlanma cisimləri, onların səthinin sahəsi və həcmi

Məzmun sahələri və sual sayı

Fiziki hadisələr qanun və qanunauyğunluqlar	16
Maddə və sahə, qarşılıqlı təsir, əlaqəli sistemlər	12
Eksperimental fizika və müasir həyat	12

Nö	Mövzular
Mekanika	
1.	Düzxətli bərabərsürətli və dəyişənsürətli hərəkət
2.	Çevrə üzrə bərabərsürətli hərəkət
3.	Nyuton qanunları
4.	Statikanın əsasları
5.	Ümumdünya cazibə qanunu. Ağırlıq qüvvəsi
6.	Elastiklik qüvvəsi. Çəki
7.	Sürtünmə qüvvəsi
8.	Bir neçə qüvvənin təsiri altında hərəkət
9.	İmpuls. Enerji. Saxlanma qanunları
10.	Mexaniki iş. Güc
11.	Mexaniki rəqslər
12.	Mexaniki dalğalar
13.	Bərk cisimlərin, mayələrin və qazların təzyiqi
14.	Arximed qanunu
Molekulyar fizika	
15.	Molekulyar kinetik nəzəriyyə
16.	İdeal qaz qanunları
17.	Termodinamikanın əsasları
18.	Doyan və doymayan buxar
19.	Bərk cisimlərin xassələri
20.	Mayələrin xassələri
Elektrodinamika	
21.	Elektrik yükü. Elektrik sahəsi
22.	Elektrostatik sahədə görülən iş
23.	Elektrik tutumu. Elektrik sahəsinin enerjisi
24.	Sabit cərəyan qanunları
25.	Müxtəlif mühitlərdə elektrik cərəyanı
26.	Maqnit sahəsinin induksiyası
27.	Yüklü zərrəciklərin maqnit sahəsində hərəkəti
28.	Elektromaqnit induksiyası
29.	Maqnit sahəsinin enerjisi

30.	Elektromaqnit rəqsləri
31.	Elektromaqnit dalğaları
32.	Dəyişən elektrik cərəyanı
Optika	
33.	Həndəsi optikanın qanunları
34.	Müstəvi və sferik güzgülər, linzalar
35.	Dalğa optikası
Kvant Fizikası	
36.	İşıq kvantları və fotoeffekt
37.	Atom fizikası
38.	Nüvə fizikası
39.	Elementar zərrəciklər və onların təsnifatı
40.	Bölmələr arasında genetik əlaqə

Məzmun sahələri və sual sayı

Maddə və maddi aləm	14
Kimyəvi hadisələr	18
Ekspərimənt və modəlləşdirmə	4
Kimya və həyat	4

№	Mövzular
1.	Kimyanın ilk anlayışları
2.	Atomun quruluşu. Dövri qanun və dövri sistem
3.	Kimyəvi rabitə. Valentlik. Oksidləşmə dərəcəsi
4.	Maddə miqdarı. Avoqadro qanunu. Formul və tənlik üzrə hesablamalar
5.	Kimyəvi reaksiyaların təsnifatı. İstilik effekti
6.	Oksidləşmə-reduksiya reaksiyaları
7.	Kimyəvi reaksiyaların sürəti. Kimyəvi tarazlıq
8.	Oksidlər. Əsaslar. Turşular. Duzlar
9.	Məhlullar
10.	Elektrolitik dissosiasiya. İon mübadilə reaksiyaları. Hidroliz. Elektroliz
11.	Hidrogen. Oksigen. Su
12.	Halogenlər
13.	Kükürd və onun birləşmələri
14.	Azot və onun birləşmələri
15.	Fosfor və birləşmələri. Gübrələr
16.	Karbon və birləşmələri
17.	Silisiyum və birləşmələri. Silikat sənayesi
18.	Metalların ümumi xarakteristikası
19.	Litium yarımqrupu elementləri
20.	Berillium yarımqrupu elementləri. Suyun codluğu
21.	Bor yarımqrupu elementləri
22.	Alkanlar

23.	Tsikloalkanlar
24.	Alkenlər
25.	Alkadienlər
26.	Alkinlər
27.	Aromatik karbohidrogenlər. Arenlər
28.	Karbohidrogenlərin təbii mənbələri
29.	Spirtlər. Fenollar
30.	Aldehidlər. Ketonlar
31.	Karbon turşuları
32.	Mürəkkəb efirlər. Yağlar. Sabunlar. Sintetik yuyucu vasitələr
33.	Karbohidratlar
34.	Azotlu üzvi birləşmələr
35.	İrimolekullu birləşmələr

Məzmun sahələri və sual sayı

Canlıların quruluşu və müxtəlifliyi	7
Bioloji proseslər	12
İnsan və onun sağlamlığı	9
Canlıların təkamülü	7
Canlılar və ətraf mühit	5

№	Bölmələr	Mövzular
1.	Canlıların quruluşu və müxtəlifliyi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Canlıları öyrənən elm sahələri 2. Canlıların əsas xüsusiyyətləri 3. Canlıların təsnifatı 4. Orqanizmin təşkili səviyyələri 5. Biologiyanın tədqiqat üsulları 6. Canlıların müxtəlifliyi 7. Canlı orqanizmlərin quruluşu 8. Hüceyrə və onun kimyəvi tərkibi
2.	Bioloji proseslər	<ol style="list-style-type: none"> 1. Canlılarda qıcıqlanma. Reflekslər 2. Canlılarda qidalanma 3. Canlı orqanizmlərdə qanın hərəkəti 4. Canlılarda tənəffüs 5. Canlılarda ifrazat 6. Canlılarda çoxalma və inkişaf 7. Canlılarda hərəkət 8. Canlılarda dəyişkənlik 9. Canlılarda irsiyyət və onun qanunauyğunluqları 10. Canlılarda gedən biokimyəvi proseslər 11. Canlılarda maddələr mübadiləsi 12. Seleksiya və onun metodları
3.	İnsan və onun sağlamlığı	<ol style="list-style-type: none"> 1. İnfeksiyon xəstəliklər 2. Qan xəstəlikləri 3. Sinir sistemi xəstəlikləri 4. Həzm orqanlarının xəstəlikləri 5. İrsi xəstəliklər 6. Maddələr mübadiləsinin pozulması nəticəsində yaranan xəstəliklər 7. Avitaminozlar 8. Müxtəlif zədələnmələr və ilk yardımlar
4.	Canlıların təkamülü	<ol style="list-style-type: none"> 1. Həyatın yaranması haqqında müxtəlif təsəvvürlər 2. Təkamül təlimi 3. Təkamülün hərəkətverici qüvvələri 4. Mikro və makro təkamül 5. Təkamülün yolları və istiqamətləri 6. İnsanın təkamülü
5.	Canlılar və ətraf mühit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orqanizm və ətraf mühit 2. Ekoloji amillər 3. Ekoloji sistemlər 4. Ekosistemdə canlılar arasında qarşılıqlı münasibətlər 5. Maddələr dövrəni 6. Bioloji müxtəlifliyin saxlanması 7. Biosfer

Məzmun sahələri və sual sayı

Coğrafi məkan və kartoqrafik elementlər	15
Təbii-coğrafi komponentlər, onların qarşılıqlı əlaqəsi və təsərrüfat əhəmiyyəti	15
Əhali, təsərrüfat fəaliyyəti və onun nəticələri	10

№	Mövzular
1.	Coğrafiya: dünən və bu gün
2.	Yer haqqında biliklərin inkişafı
3.	Coğrafi kəşflərdən tədqiqatlara doğru
4.	Azərbaycanda coğrafiya elminin inkişafı
5.	Yer Günəş sistemində
6.	Yerin hərəkəti və onun coğrafi nəticələri
7.	Yer kürəsinin kartoqrafik təsvirləri
8.	Xəritələr və onların üzərində təsvir üsulları
9.	Xəritə - coğrafi informasiya vasitəsidir
10.	Litosfer
11.	Relyef və onun təsərrüfata təsiri
12.	Yer səthinin relyefi
13.	Yer qabığının inkişaf tarixi
14.	Azərbaycanın geoloji və geomorfoloji quruluşu, faydalı qazıntıları
15.	Atmosfer
16.	Atmosferdə dinamik proseslər
17.	İqlim və onun təsərrüfatda rolu
18.	İqlim ehtiyatları və insan həyatında rolu
19.	Azərbaycanın iqlimi
20.	Hidrosfer
21.	Yer kürəsində suyun paylanması
22.	Su ehtiyatları və onların iqtisadi əhəmiyyəti
23.	Hidrosferdə dinamik proseslər
24.	Azərbaycanın daxili suları və Xəzər dənizi
25.	Biosfer
26.	Coğrafi təbəqə
27.	Bioehtiyatların müxtəlifliyi və onlardan istifadə
28.	Ekoloji mühit və onun mühafizəsi

29.	Azərbaycanın biomüxtəlifliyi və təbiətin mühafizəsi
30.	Azərbaycanın fiziki-coğrafi rayonlaşdırılması
31.	Dünya əhalisi və dünyanın demoqrafik mənzərəsi
32.	Dünya əhalisinin müxtəlifliyi
33.	Qədim və müasir sivilizasiyalar
34.	Urbanizasiya və regional fərqlər
35.	Əhali və təsərrüfatın ərazi təşkili
36.	Dünya təsərrüfatı və nəqliyyatının coğrafiyası
37.	Beynəlxalq inteqrasiya və qloballaşma
38.	Azərbaycanın əhalisi
39.	Dünya ölkələrinin təsnifatı
40.	Siyasi münasibətlər
41.	Azərbaycanın iqtisadi coğrafiyası
42.	Azərbaycanın iqtisadi-coğrafi rayonlaşdırılması
43.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq münasibətləri və nəqliyyatı
44.	İqtisadi-sosial həyat və onun inkişaf yolları
45.	İqtisadi inkişafın istiqamətləri və dayanıqlı inkişaf
46.	Qlobal problemlər və onların həlli yolları
47.	Türk dünyasının coğrafiyası

Tarix

Məzmun sahələri və sual sayı

Tarixi zaman	16
Tarixi məkan	8
Dövlət	8
Şəxsiyyət	2
Mədəniyyət	6

Fənn	Dövlər	Mövzular
TARİX	Ümumi	<p>Tarix elmi haqqında</p> <ul style="list-style-type: none"> Tarix elminin predmeti və tədqiqat üsulları Tarixə yardımçı elmlər Tarix elminin əsas anlayışları Tarix elminin əsas zaman ölçü vahidləri Zaman oxu üzərində il hesabının aparılması.
AZƏRBAYCAN TARİXİ	İbtidai və Qədim dövr	Azərbaycan ilk insanın yaranmasından bizim eranın III əsrinədək.
	Erkən orta əsrlər dövrü	Azərbaycan III-XI əsrlərdə.
	Klassik orta əsrlər dövrü	Azərbaycan XI-XVII əsrlərdə.
	Son orta əsrlər dövrü	Azərbaycan XVIII-XIX əsrin birinci yarısında.
	Yeni dövr	Şimali və Cənubi Azərbaycan XIX əsrin ikinci yarısı - XX əsrin əvvəllərində.
	Ən yeni dövr	<ul style="list-style-type: none"> Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (1918-1920) Azərbaycan SSR (1920-1991) Cənubi Azərbaycan (1914-1979)
	Müasir dövr	Azərbaycan Respublikası (1991-2020)
	Ümumi	Azərbaycan mədəniyyəti ən qədim zamanlardan müasir dövrdə.
ÜMUMİ TARİX	Qədim dövr	Qədim Misir. İkiçayarası. Babil. Finikiya. Hindistan. Çin. Böyük Hun imperiyası. Qədim Yunanıstan. Makedoniya imperiyası və onun parçalanması. Qədim Roma. Avropa Hun dövləti. Mədəniyyət.
	Erkən orta əsrlər dövrü	Türk dövlətləri: Ağ Hun dövləti. Göytürk dövləti. Xəzər xaqanlığı. Uyğur dövləti. Qəznəvilər. Qaraxanlılar dövləti.
		Ərəblər. İslam dini. Xilafət.
		Avropa ölkələri: "Xalqların böyük köçü". Qərbi Avropa ölkələri V-XI əsrlərdə.
		Bizans imperiyası.
	Klassik orta əsrlər dövrü	Asiya ölkələri: Səlcuq dövləti. Osmanlı dövləti. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu. Teymurilər dövləti. Dehli sultanlığı.
		Avropa ölkələri: Şəlibçilərin Şərqi yürüşləri. Rekonkista. İngiltərə. Fransa.
	Son orta əsrlər dövrü	Avropa ölkələri: Reformasiya hərəkatı. İngiltərə. Fransa. Böyük coğrafi kəşflər və müstəmləkə işğalları. Rusiyanın Qazan, Həştərxan və Sibir xanlıqlarını ələ keçirməsi. İntibah mədəniyyəti.
		Asiya ölkələri: Osmanlı dövləti. Böyük Moğol dövlətinin yaranması və Əkbər şah.

	Yeni dövr	Avropa ölkələri: İngiltərə. Maarifçilik. Fransa 1789-1794-cü illər və I, II imperiyalar dövründə. Rusiya 1613-1918-ci illərdə. Müridizm hərəkatı. Şimali Amerikada ingilis koloniyaları. ABŞ. Almaniya. Asiya ölkələri: Osmanlı dövləti. Yaponiya XIX əsrin ikinci yarısı - XX əsrin əvvəllərində.
		XIX - XX əsrin əvvəllərində dövlətlərarası münasibətlər. Birinci Dünya müharibəsi və onun nəticələri.
	Ən yeni dövr	Dünya ölkələri 1918-1945-ci illərdə Versal-Vaşinqton sistemi. ABŞ. Almaniya. SSRİ. Türkiyə.
		XX əsrin 20-30-cu illərində dövlətlərarası münasibətlər.
		İkinci Dünya müharibəsi və onun nəticələri.
		Dünya ölkələri İkinci dünya müharibəsindən sonrakı (1945-2017) dövrdə ABŞ. Qərbi Avropa ölkələri. SSRİ. Rusiya Federasiyası. Türkiyə. Hindistan. Kəşmir məsələsi. Pakistan. İsrail dövlətinin yaranması. Fələstin. Çin. Yaponiya.
		Soyuq müharibə dövründə dövlətlərarası münasibətlər.
Müasir dövr	Müasir dövrdə dövlətlərarası münasibətlər.	

Məzmun sahələri və sual sayı

Oxuyub anlama	4
Morfologiya	18
Sintaksis	7
Leksika	11

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Leksikologiya	Sinonimlər, antonimlər, frazeoloji birləşmələr, idiomlar, atalar sözləri, cümlə tamamlama, verilən vəziyyətə uyğun ən doğru ifadəni müəyyənləşdirmə
2.	Morfologiya	<p>Nitq hissələri</p> <ul style="list-style-type: none"> • İsim (The Noun). İsimlərin mənalarına görə təsnifi: ümumi və xüsusi isimlər. İsmın əsas qrammatik əlamətləri. İsmın hal və kəmiyyət kateqoriyaları. İsmın ümumi və yiyəlik halları • Sifət (The Adjective). Sifətlərin mənalarına görə təsnifi: əsli (<i>Qualitative</i>) və nisbi (<i>Relative</i>) sifətlər Sifətlərin əsas qrammatik əlamətləri. Əsli sifətlərin dərəcə kateqoriyaları. İsimləşmiş sifətlər • Say (The Numeral). Sayın növləri: miqdar, sıra və kəsr sayları • Əvəzlik (The Pronoun). Əvəzlilərin təsnifi. <i>Who, which, what, whose</i> sözlərinin sual, nisbi və bağlayıcı əvəzlik kimi işlənməsi <i>Some, any, no, every</i> əvəzliləri və onların törəmələri Kəmiyyət bildirən <i>many, much, little, few, a little, a few a lot (of), plenty of</i> və başqa sözlərin işlənməsi • Feil (The Verb). Feillərin təsnifi. Əsas qrammatik əlamətləri <i>Əsas, köməkçi, bağlayıcı feillər</i> Feilin xəbər şəkli (The Indicative Mood). Feilin məlum növü (The Active Voice) Feilin məchul növü (The Passive Voice) Zamanların uzlaşması (Sequence of Tenses) Modal feillər (Modal Verbs) Modal feillərin ekvivalentləri Feilin vasitəli şəkli (The Oblique Moods) Feilin şəxssiz formaları (The Non – finite Forms of the Verb; Qısalma (The Reduction) • Zərf (The Adverb). Zərfin növləri, zərf düzəldən suffikslər, zərfin dərəcələri, həm sifət, həm də zərf kimi işlənən sözlərin omonimliyi və dərəcə kateqoriyası • Artikl (The Article). Qeyri-müəyyənlik və müəyyənlik artiklı, artiklın işlədilməsi və işlədilməməsi qaydaları, artikl və ya artiklsız işlənən ifadələr • Sözönləri (The Prepositions). Sözönləri, sözönlü ifadələr və onların başqa nitq hissələri ilə omonimliyi • Bağlayıcı (The Conjunction). Tabeli və tabelsiz bağlayıcılar və başqa nitq hissələri ilə omonimliyi • Ədat (The Particle) • Modal sözlər (The Modal words) • Nida (The Interjection)

3.	Sintaksis	<ul style="list-style-type: none"> • Cümlə (<i>The Sentence</i>) Sadə (məqsəd və intonasiyaya görə) və mürəkkəb cümlələr (tabeli-tablesiz), aralarındakı sintaktik baxımından quruluş fərqlilikləri. Cümlənin baş və ikinci dərəcəli üzvləri • Mübtəda - xəbər uzlaşması • Cümlə üzvləri, vasitəli/vasitəsiz nitq • Sadə və mürəkkəb cümlələrdə inversiya • There formal sözü ilə başlanan cümlələr (Empty Subject <i>There</i>)
----	-----------	---

Мəzmun sahələri və sual sayı

Оху	20
Yazı	20

№	Разделы	Темы
1.	Фонетика	<ul style="list-style-type: none"> • Звуки речи и буквы • Гласные и согласные. Графика • Алфавит • Оглушение и озвончение согласных • Двойная роль букв е, ё, ю, я • Ударение
2.	Орфоэпия	<ul style="list-style-type: none"> • Норма произношения слов (словарь)
3.	Орфография	<ul style="list-style-type: none"> • Правописание безударных гласных о и е • Буквы ь и ъ и их функции • Непроизносимые согласные в корне
4.	Лексикология	<ul style="list-style-type: none"> • Лексическое значение слова • Прямое и переносное значение слова • Синонимы. Антонимы. Омонимы • Речевые ошибки • Фразеологизмы и их значение (словарь) • Пословицы и поговорки (словарь)
5.	Морфология	<ul style="list-style-type: none"> • Части речи • Имя существительное • Существительные – синонимы и антонимы (словарь) • Род имён существительных • Одушевлённость и неодушевлённость имён существительных • Существительные на –мя • Существительные мужского и женского рода на -ь • Число имён существительных • Существительные, имеющие форму только: а) ед. числа; б) мн. числа • Склонение имён существительных • Разносклоняемые и особосклоняемые существительные • Несклоняемые существительные • Имя прилагательное • Качественные, относительные, притяжательные имена прилагательные • Прилагательные – синонимы и антонимы (словарь) • Степени сравнения прилагательных (сравнительная и превосходная) • Краткая форма прилагательных • Склонение прилагательных • Согласование прилагательных с существительными в роде, числе и падеже • Имя числительное • Количественные и порядковые числительные • Склонение числительных • Употребление числительных с существительными • Местоимение • Разряды местоимений • Склонение местоимений • Глагол

	Морфология	<ul style="list-style-type: none"> • Неопределенная форма глагола (инфинитив) • Возвратные глаголы • Глаголы совершенного и несовершенного вида • Глаголы – синонимы и антонимы (словарь) • Наклонение глагола (изъявительное, условное, повелительное) • Время глагола (прошедшее, настоящее, будущее) • Спряжение глагола • Правописание частицы НЕ с глаголами • Наречие • Разряды наречий по значению • Служебные части речи • Предлог • Союз • Сочинительные и подчинительные союзы • Частица • Употребление частиц • Междометие
6.	Синтаксис	<ul style="list-style-type: none"> • Словосочетания • Главные члены предложения • Второстепенные члены предложения • Односоставное предложение (общая характеристика) • Простое и сложное предложение (общая характеристика) • Диалог • Обращение
7.	Пунктуация	<ul style="list-style-type: none"> • Знаки препинания в русском языке
8.	Работа над текстом	<ul style="list-style-type: none"> • Тема текста • Основная мысль текста • Деление текста на содержательные части • Заголовок текста • Деформированный текст (диалог)

Məzmun sahələri və sual sayı

Oxuyub anlama	4
Morfologiya	19
Sintaksis	7
Ölkəşünaslıq	2
Leksika	8

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Leksikologiya	<ul style="list-style-type: none"> Sinonimlər, antonimlər, frazeoloji birləşmələr, idiomlar, atalar sözləri
2.	Morfologiya	<p>Nitq hissələri</p> <ul style="list-style-type: none"> Artıql - müəyyən və qeyri-müəyyən artıqlar; İsimlərin artıqlıq işlənməsi. İsim (das Substantiv) - Mürəkkəb isimlər; İsimlərin hallanması: qüvvətli, zəif, xüsusi; İsimlərin cəmi Sifət (das Adjektiv) - Sifətlərin hallanması (zəif, qüvvətli ,qarışıq); Sifətin dərəcələri, Sifətin idarəsi Əvəzlilər (das Pronomen) - Şəxs əvəzliləri (das Personalpronomen); Yiyəlik əvəzliləri (das Possessivpronomen); İşarə əvəzliləri (das Demonstrativpronomen); Sual əvəzliləri (Interrogativpronomen); Nisbi əvəzlilər (das Relativpronomen); Qeyri-müəyyən əvəzlik (das Indefinitpronomen); Şəxssiz əvəzlik (das Unpersönliche Pronomen); Qayıdış əvəzliləri (das Reflexivpronomen); İnkər əvəzliləri; Sözlənləri (die Präpositionen) Saylar (das Zahlwort) - Miqdar sayları (Kardinalzahlen), Sıra sayları (die Ordnungszahlen) Feil (das Verb) - Təsirli və təsirsiz feillər; Feilin formaları; Zəif feillərin xüsusi qrupu (qarışıq feillər); Feillərin zaman formaları: <ol style="list-style-type: none"> İndiki zaman (Präsens); Keçmiş zaman (Präteritum, Perfekt), Plusquamperfekt; Gələcək zaman (Futur I); Köməkçi feillər; Məsdər (Infinitiv), Məsdər qrupları; Feilin idarəsi; Feilin məlum və məchul növü; Feilin 3 şəkli (der Indikativ, der Imperativ, der Konjunktiv); Qayıdış feillər (das Reflexivverben); Feili sifətlər (Partizip I, Partizip II) Zərflər (das Adverb) - Əvəzlik zərfləri (Pronominaladverben); Zərflərin növləri (Yer zərfləri, Zaman zərfləri, Tərzi hərəkət zərfləri, Səbəb və məqsəd zərfləri) Bağlayıcı (die Konjunktion) - Təbəsiz bağlayıcılar; Tabeli bağlayıcılar; Mürəkkəb bağlayıcılar
3.	Sintaksis	<ul style="list-style-type: none"> Cümlə - Nəqli cümlə; Sual cümləsi; Əmr cümləsi; Nida cümləsi Mürəkkəb cümlə - Təbəsiz mürəkkəb cümlə; Tabeli mürəkkəb cümlə. Tamamlıq budaq cümləsi (der Objektsatz); Təyin budaq cümləsi (der Attributsatz); Zaman budaq cümləsi (der Temporalsatz); Yer budaq cümləsi (der Lokalsatz); Səbəb budaq cümləsi (der Kausalsatz); Məqsəd budaq cümləsi (der Finalsatz); Şərt budaq cümləsi (der Bedingungssatz); Nəticə budaq cümləsi (der Folgesatz); Güzəşt budaq cümləsi (der Einschränkungssatz); Tərzi - hərəkət budaq cümlələri (Adverbialsätze der Art und Weise)

4.	Ölkəşünaslıq	<ul style="list-style-type: none"> • Deutschsprachige Länder • Das deutsche Schulsystem • Berühmte Persönlichkeiten • Medien in Deutschland • Sehenswürdigkeiten • Feste und Bräuche in Deutschland • Deutsche Städte • Deutsche Autos • Deutsche und österreichische Komponisten • Leben in Deutschland
----	--------------	---

Məzmun sahələri və sual sayı

Oxuyub anlama	5
Morfologiya	18
Sintaksis	7
Ölkəşünaslıq	2
Leksika	8

№	Bölmələr	Mövzular
1.	Oxuyub anlama Compréhension écrite	<ul style="list-style-type: none"> • Texts-monologue, dialogue, poème
2.	Leksikologiya La lexicologie	<ul style="list-style-type: none"> • La signification lexicale du mot, les définitions • La signification grammaticale du mot • Les synonymes, homonymes, antonymes • Les phraséologismes et les significations • Les idiomes et les expressions • Les proverbes • La traduction
3.	Morfologiya La Morfologie	<ul style="list-style-type: none"> • L'article. L'article contracté. L'article partitif. L'article devant les noms des pays. L'article devant les transport, etc. • La forme négative ; Parties du discours ; Les prépositions • Le Nom. Noms - synonymes et antonymes (dictionnaire). Genre des noms. Noms animés et inanimés. Noms communs. Noms masculins et féminins. Nombre et noms. Coordination des noms avec les adjectifs. • L'Adjectif. Adjectifs indéfini, qualitatifs, relatifs, possessif, exclamatif, interrogatif. Adjectifs – synonymes, homonymes et antonymes (dictionnaire). Degrés de comparaison des adjectifs (comparatif et superlatif). Forme abrégée des adjectifs. Déclinaison des adjectifs. Coordination des adjectifs avec les noms en genre, nombre. • Le Pronom. Les pronoms personnels sujets. Les pronoms toniques. Les pronoms des verbes pronominaux. Les pronom COD et COI. Le pronom en, y. Le pronom possessif. Le pronom indéfini. Le pronom interrogatif et relatif. • Le Verbe. Forme indéfinie du verbe (infinitif). Verbes réflexifs. Verbes parfaits et imparfaits. Verbes - synonymes et antonymes (dictionnaire). Inclinaison du verbe (indicative, conditionnelle, impérative, subjonctif). Les temps de verbe (passé, présent, futur). Conjugaison des verbes. Concordance des temps. • L'Adverbe; l'adv. simple, complexe, dérivés; l'adv. de manière, de temps, de lieu, de quantité, d'affirmation, de négation, de probabilité; les adv. qui relient les phrases. Le Gérondif.

4.	<p>Sintaksis La Syntaxe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La mise en relief ; La phrase; La phrase simple et complexe, • Les participants principaux de la proposition; Les membres mineurs de la proposition ; L'affirmation, l'exclamation • L'interrogation: les questions générales et spéciales, les interrogations partielles • La négation: la négociation absolut, la double négation, la place des négations combinées • L'impératif affirmatif et négatif ; Les reponses affirmatives et négatives
5.	<p>Ölkəşünaslıq La civilisation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La culture Française • L'industrie • La cuisine • Les poètes et les écrivains • Les personnes connues • Les monuments et les musées • Les chansonnes et la musique • Les festivals • L'Union Européenne • La situation géographique • Les régions et ses spécialités • Le transport • Les frontières de la France • Les traditions • Les symbols etc

Область содержания и количество вопросов

Чтение	5
Письмо	3
Языковые правила (орфография)	9
Языковые правила (пунктуация)	9
Теория литературы	6
История литературы	1
Жизнь и творчество поэтов и писателей	2
Содержание и форма произведения	5

№	Разделы	Темы
1.	Фонетика. Орфоэпия. Графика	<ul style="list-style-type: none"> Звуки речи и буквы Фонетические явления (оглушение, озвончение, смягчение) Ударение и его функции Слоги Орфоэпические нормы Фонетический разбор слова
2.	Лексикология. Фразеология	<ul style="list-style-type: none"> Лексическое значение слова, способы его определения. Многозначные и однозначные слова Омонимы. Синонимы. Антонимы. Паронимы Общеупотребительные и слова ограниченного употребления (профессионализмы, диалектизмы, жаргонизмы) Исконно русские и заимствованные слова Устаревшие слова (историзмы, архаизмы). Неологизмы Фразеологизмы и их значения. Употребление в речи
3.	Лексикография.	<ul style="list-style-type: none"> Лингвистические словари (орфографический, толковый, этимологический, фразеологический и т.д.). Понятие о словарях, словарной статье
4.	Стили речи. Текст	<ul style="list-style-type: none"> Научный, публицистический, официально-деловой, разговорный, художественный стили речи. Характерные особенности каждого стиля и сфера употребления Признаки текста. Типы речи (повествование, описание, рассуждение)
5.	Состав слова. Словообразование.	<ul style="list-style-type: none"> Значимые части слова Однокоренные слова. Формы слова Виды основ (непроизводная, производная, производящая) Способы образования слов (морфологические и неморфологические) Морфемный и словообразовательный разбор слова
6.	Морфология.	<ul style="list-style-type: none"> Части речи. Самостоятельные и служебные части речи Морфологические признаки самостоятельных частей речи и их синтаксическая роль Признаки служебных частей речи Междометие Морфологический разбор слова
7.	Орфография	<ul style="list-style-type: none"> Орфограммы в значимых частях слова Правописание различных частей речи

8.	Синтаксис	<ul style="list-style-type: none"> • Словосочетания. Виды словосочетаний по главному и зависимому слову. Синонимичные словосочетания. • Простое неосложнённое и осложнённое предложение • Главные и второстепенные члены предложения • Двусоставные и односоставные предложения • Полные и неполные предложения • Однородные члены предложения. Обобщающие слова при однородных членах • Обособленные и уточняющие второстепенные члены предложения • Слова, грамматически не связанные с членами предложения (обращение, вводные слова и словосочетания, вводные предложения, вставные конструкции, слова да, нет) • Обороты с союзом как • Предложения с прямой и косвенной речью • Синтаксический и пунктуационный разбор простого предложения. • Сложное предложение. Виды сложных предложений (ССП, СПП, БСП) • Группы сложносочинённых предложений по союзам и значению • Сложноподчинённые предложения. Виды придаточных. Место придаточных предложений по отношению к главному. Средства связи между частями сложноподчинённого предложения • Подчинительные союзы и союзные слова • СПП с несколькими придаточными • Бессоюзное сложное предложение • Сложное предложение с различными видами связи (сочинительной, подчинительной и бессоюзной) • Синтаксический разбор сложного предложения
9.	Пунктуация	<ul style="list-style-type: none"> • Постановка знаков препинания в простом осложнённом предложении • Постановка знаков препинания в сложном предложении • Знаки препинания в предложениях с прямой речью • Пунктуационный разбор простого и сложного предложения

Литература

№	Темы
1.	Связь мировоззрения и творчества писателя
2.	Художественный метод и стиль. Литературные направления. Характерные особенности, жанры, основоположники литературных направлений
3.	Понятие об эпохе Возрождения, «золотом веке» русской литературы и «серебряном веке» русской поэзии
4.	Роды и жанры литературы
5.	Литературное произведение как единое целое. Содержание и форма произведения. Тема. Проблема. Идея. Конфликт. Композиция и сюжет
6.	Язык художественного произведения. Изобразительно-выразительные средства (тропы).
7.	Виды комического (сатира, юмор, ирония, сарказм, гротеск). Эзопов язык
8.	Прозаическая и стихотворная речь
9.	Особенности стихотворной речи. Рифма (виды рифмы, способы рифмовки), ритм, строфа, стопа. «Онегинская» строфа. Системы стихосложения. Стихотворные размеры. Белый стих

10.	Идейное и общественное значение литературы. Народность, гуманизм, патриотизм, историзм, новаторство, психологизм
11.	Художественный образ. Литературный тип («маленький человек», «лишний человек»). Персонаж. Лирический герой
12.	Жанры восточной литературы. Понятия <i>бейт</i> , <i>редиф</i>
13.	Тексты произведений, использованных в национальных учебниках по литературе (9 – 11 классы).
14.	Из учебников «Литература» 6, 7, 8 классов: <ul style="list-style-type: none"> • «Кёроглу», «Гачаг Наби», «Китаби Деде Горгуд»; • М. Физули «Лейли и Меджнун»; • Дж. Мамедгулузаде «Почтовый ящик»; • А. Шаиг «Письмо не дошло»; • А. С. Пушкин «Капитанская дочка»; • М. Ю. Лермонтов «Мцыри»; • Н. В. Гоголь «Ревизор»; • И. С. Тургенев «Бежин луг»; • А. П. Чехов «Толстый и тонкий», «Лошадиная фамилия»; • А. Т. Твардовский «Василий Тёркин».
15.	Жизнь и творчество крупнейших поэтов и писателей: М. Физули, Н. Гянджеви, М. Ф. Ахундзаде, Дж. Мамедгулузаде, М. А. Сабира, М. Ш. Вазеха, А. С. Пушкина, М. Ю. Лермонтова, Н. В. Гоголя, И. С. Тургенева, А. П. Чехова, И. А. Бунина, А. И. Куприна, М. А. Булгакова, С. А. Есенина, А. А. Блока, В. В. Маяковского

Məzmun sahələri və sual sayı

İnformasiya və informasiya prosesləri	8
Formallaşdırma, modelləşdirmə, alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma	16
Kompüter, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları və sistemləri	14
Cəmiyyətin informasiyalaşdırılması	2

№	Bölmələr
1.	İnformatika və onun əsas anlayışları
2.	İnformasiyanın kodlaşdırılması
3.	Say sistemləri
4.	Məntiqi əməllər
5.	EHM və fərdi kompüterin texniki təminatı
6.	Alqoritmləşdirmə
7.	Alplogo proqramlaşdırma mühiti
8.	Python proqramlaşdırma dili
9.	HTML dili
10.	Proqram təminatı (Software) və onun təsnifatı
11.	Əməliyyat sistemləri
12.	Microsoft Windows 10 əməliyyat sistemi
13.	Office 2010 proqramları <ul style="list-style-type: none"> • Microsoft Word 2010 mətn prosessoru • Microsoft Excel 2010 cədvəl prosessoru • Microsoft PowerPoint 2010 elektron təqdimat proqramı • Verilənlər bazası. Verilənlər Bazasının İdarəedilməsi Sistemi - Microsoft Access 2010
14.	Modelləşdirmə <ul style="list-style-type: none"> • Model və modelləşdirmə anlayışı • Qraf informasiya modeli • Kompüter qrafikası • Google Sketchup proqramı
15.	İnformasiya sistemləri və onun elementləri
16.	Süni intellekt sistemləri
17.	Axtarış sistemləri
18.	İnformasiya sistemlərində təhlükələrin təsnifatı. İnformasiyanın qorunması üsulları
19.	Lokal kompüter şəbəkələri
20.	İnternet global şəbəkələri
21.	İnformasiya cəmiyyəti

Məzmun sahələri və sual sayı

Elementar musiqi nəzəriyyəsi	6
Musiqi ədəbiyyatı	18
Alətsünaslıq. İfa üslubları	3
Səs. Səs diapazonları. İfa üslubları	5
Üslub və janrlar	4
Xalq musiqisi	4

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Elementar musiqi nəzəriyyəsi	Ritm, tembr, temp, tempin növləri, lad, registr, melodiya, dinamika, intervallar, alterasiya işarələri, tonallıq, akkord, cümlə, period, tetraxord, qamma, tonika, üçsəslilər, kadensiya, xromatizm, diatonika, notlar, pauza, not yazısının ixtisarlari, stakkato, leqato, liqa, kreşendo, diminuendo, diyez qammaları, bemol qammaları, sadə ölçülər, mürəkkəb ölçülər, volta, sinkopa, forşlaq, repriza, melizm
2.	Musiqi ədəbiyyatı	<ul style="list-style-type: none"> Azərbaycan bəstəkarları və yaradıcılığı Rus bəstəkarları və yaradıcılığı Xarici bəstəkarlar və yaradıcılığı
3.	Alətsünaslıq. İfa üslubları.	<ul style="list-style-type: none"> Xalq çalğı alətləri və onların ifa üslubları Simfonik alətlər orkestrinin alətləri Kamera orkestrinin alətləri Simli alətlər orkestrinin alətləri Azərbaycan xalq çalğı alətləri orkestrinin alətləri Estrada orkestrinin alətləri Ansambl
4.	Səs. Səs diapazonları. İfa üslubları	<ul style="list-style-type: none"> Kişi, qadın, uşaq səsləri Kişi, qadın, uşaq səslərinin səs diapazonları Kişi, qadın, uşaq səslərinin ifa üslubları
5.	Üslub və janrlar	Opera, balet, simfoniya, operetta, konsert, xor, kantata, oratoriya, motet, madriqal, rekviyem, fuqa, tokkata, rondo, variasiya, a kapella, romans, uvertüra, reçitativ, solo, duet, trio, kvartet, kvintet, mahnı, vokaliz, vokal silsilə, serenada, sonata, skerso, yumoreska, vals, etüd, menuet, noktürn, prelüd, ballada, süita, ariya, ariyetta və s.
6.	Xalq musiqisi (Milli və digər xalqların musiqisi)	Azərbaycan xalq mahnıları, xalq rəqsləri, muğamlar, aşiq yaradıcılığı. Rus, ispan, alman, fransız, italyan, polyak, macar, Ukrayna, Belarus, özbək, tacik, hind, yapon, Çin, Kuba xalq rəqsləri və xalq mahnıları

Məzmun sahələri və sual sayı

Cəmiyyət və təsviri sənət	30
Təsviri və dekorativ yaradıcılıq	10

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Təsviri sənətin növləri: tarixi və xarakterik xüsusiyyətləri	<ul style="list-style-type: none"> • Boyakarlıq • Qrafika • Heykəltəraşlıq • Dekorativ tətbiqi sənət • Memarlıq
2.	Təsviri sənətdə janrlar: tarixi və xarakterik xüsusiyyətləri	<ul style="list-style-type: none"> • Mənzərə • Portret • Natürmort • Məişət • Əsatir • Animalist • Tarixi • Batal • Marina
3.	Dünya memarlığının tarixi mərhələləri:	<ul style="list-style-type: none"> • Qədim Misir memarlığı • Qədim Çin memarlığı • Tikililərdə forma və konstruksiya • Şərq memarlığının inciləri • Memarlıqda ornament sənəti • Qədim sütunlarda təbiət formaları • Memarlıq üslubları
4.	Azərbaycan memarlığının tarixi mərhələləri:	<ul style="list-style-type: none"> • İslam dininin qəbuluna qədərki dövrdə Azərbaycan memarlığının inkişafı • Azərbaycan memarlıq məktəbləri • XIX əsr Azərbaycan memarlığının inkişafı • XX əsr Azərbaycan memarlığının inkişafı
5.	Qədim və orta əsrlərdə təsviri sənət :	<ul style="list-style-type: none"> • Qədim dövrdə təsviri sənət • Misir təsviri sənəti • Babil və Assuriya təsviri sənəti • Yunan-Roma təsviri sənəti • Çin təsviri sənəti • Bizans təsviri sənəti • İntibah dövrü təsviri sənəti • Avropa təsviri sənəti – XVII əsr • Azərbaycan təsviri sənəti qədim dövr və ilk orta yüzilliklərdə • Azərbaycan təsviri sənəti- XI-XVII əsrlərdə • Azərbaycan miniatür sənəti • Monumental boyakarlığın yaranması və inkişafı

6.	Müasir dövr təsviri sənəti	<ul style="list-style-type: none"> • XX əsr təsviri sənəti • XXI əsr təsviri sənəti • Rəssam və teatr sənəti • Rəsm əsərindən fotosəklə qədər • Fotoqrafiya və kompüter • Rəssam və kino sənəti • Animasiya sənəti • Karikatura və şarj: şəkili əhvalatlar • Televiziya: rəssam və ekran
7.	Dövr, xalq və geyimlər:	<ul style="list-style-type: none"> • Parça, rəng və ornament • Avropa baş geyimləri • Geyimin cəmiyyətdə rolu • Rəssam əsərində zadəgan geyimləri • Azərbaycan baş geyimləri • Əsrlərin xəzinəsi: Azərbaycan milli geyimləri • Dəb və geyim dizaynı: müasir üslublar
8.	Dekorativ - tətbiqi sənət və bədii dizayn	<ul style="list-style-type: none"> • Dekorativ-tətbiqi sənət və zaman • Simvollara çevrilmiş təbiət • Azərbaycan daxmasının daxili dünyası • Xalq məişət əşyaları — forma və dekor • Xalça naxışları • Xovsuz və xovlu xalçalar • Azərbaycan xalçaçılıq məktəbləri • Azərbaycan tikmələrində kompozisiya • Bədii şüşə • Metalın bədii emal üsulları • Zərgərlik sənəti • Qobelen • Zərif batika • Qədim dünyanın keramika sənəti • Keramika üzərində rəngkarlıq • Müasir sərgi incəsənəti • İdeya, funksiya, rahatlıq: insanın əşyalar aləmi • Məbeldə dizayn və dekor • İnteryerin dizaynı
9.	Heykəltəraşlıq: tarixi və xarakterik xüsusiyyətləri.	<ul style="list-style-type: none"> • Heykəltəraşlığın növləri • Heykəltəraşlıqda material və obraz • Orta əsr heykəltəraşlığı • Müasir dövr heykəltəraşlığı

10.	Azərbaycan və dünyanın görkəmli təsviri incəsənət nümayəndələri və onların yaradıcılığı	<ul style="list-style-type: none"> • Məsud İbn Davud, Soltan Məhəmməd, Müzəffər Əli, Sadiq bəy Əfşar, Mirzə Qədim İrəvani, Mir Möhsün Nəvvab, Usta Qəmbər Qarabaği, Əcəmi Əbubəkir oğlu Naxçıvani, Bəhruz Kəngərli, Əzim Əzimzadə, Səttar Bəhlulzadə, Maral Rəhmanzadə, Fuad Əbdürrəhmanov, Mikayıl Abdullayev, Cəlal Qaryağdı, Qəzənfər Xalıqov, Elmira Şahtaxtinskaya, Vəcihə Səmədova, Lətif Kərimov, Ələkbər Rzaquliyev, Tokay Məmmədov, Toğrul Nərimanbəyov, Salam Salamzadə, Elbəy Rzaquliyev, Cəfər Müciri, İbrahim Zeynalov, Tahir Salahov, Ömər Eldarov, Kamil Əliyev, Mirəli Mirqasimov, Rasim Babayev, Böyükağa Mirzəzadə, Eldar Mikayılov, Fuad Əbdürrəhmanov, Sadiq Dadaşov, Cavad Mircavadov, Mikayıl Hüseynov, Fərhad Xəlilov, Arif Hüseynov, Sakit Məmmədov, Fazil Nəcəfov. • Qriqori Qaqarin, Sandro Botiçelli, Donatello, Paolo Uccello, Leonardo da Vinçi, Mikelancelo, Rafael Santi, Albrext Dürer, Memar Sinan İlya Repin, Rembrandt, Velaskes, Karavacco, Jan Ogüst Dominik Enqr, Ejen Delakrua, Fransisko Qoyya, Van Qoq, Jak Lui David, Eduard Mane, Klod Mone, Ogüst Renuar, Pol Qogen, Anri Matis, Ogüst Roden Pol Sezann, Pablo Pikasso, Salvador Dali, Vasili Kandinski, Naum Qabo, Paul Klee (Pol Kli), Joan Miro, Henri Spenser Mur, Alberto Cakometti.
-----	---	--

11.	Təsviri sənətdə üslub və cərəyanlar:	<ul style="list-style-type: none"> • Abstraksionizm • Həndəsi abstraksionizm • Avanqardizm • Akademizm • Ampir • İmpersionizm • Postimpersionizm • Konstruktivizm • Kubizm • Modernizm • Kassisizm • Fovizm • Neoklasizm • Primitivizm • Simvolizm • Sürealizm • Romantizm
12.	Təsviri sənət məşğələlərində müəllimin vəzifələri:	<ul style="list-style-type: none"> • Təsviri sənət dərslərində öyrətmə prosesinin şagirdlərin yaş və xarakter xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilməsi • Fənnin tədrisi zamanı standartların gerçəkləşdirilməsinin əsasları • Şagirdlərin tədqiqat işlərinin təşkilinin əsasları • Şagirdlərin qiymətləndirilməsi • Dərnəklərin, sərgilərin və yaradıcılıq tədbirlərinin təşkili
13.	Təsviri sənət dərslərində məşğələ növləri:	<ul style="list-style-type: none"> • Naturadan rəsm • Təsviri sənət haqqında söhbət • Mövzu üzrə rəsm • Dekorativ-tətbiqi fəaliyyət • Yapma
14.	Təsviri sənət dərslərinin tədrisinə aid ləvazimatlar, terminlər və qaydalar	<ul style="list-style-type: none"> • Təsviri sənət dərslərinin təşkili qaydaları • Ləvazimatlar • Terminlər • Qaydalar

Məzmun sahələri və sual sayı

Emal texnologiyaları	10
Texnika elementləri	11
Məişət mədəniyyəti	12
Qrafika	7

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Emal texnologiyaları	<ul style="list-style-type: none"> • Oduncağın emalı texnologiyası • Metalın emalı texnologiyası • Ağac və metalın bədii emalı texnologiyası • Ərzaq (qida) məhsullarının emalı texnologiyası • Parçanın emalı texnologiyası və naxıştımə • Parçadan hazırlanmış məmulatlara qulluq texnologiyası • Konstruksiya materiallarından məmulatların hazırlanma texnologiyası • Plastik kütlə və ondan məmulatların hazırlanma texnologiyası
2.	Texnika elementləri	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrotexniki işlər • Texnoloji maşın, mexanizm, cihaz, dəzgahların quruluşu və iş prinsipi • Elektron texnologiyalar
3.	Məişət mədəniyyəti	<ul style="list-style-type: none"> • Davranış və ünsiyyət mədəniyyəti • Sadə təmir işləri • Yaşayış yerinin interyerinin formalaşdırılması • Plastik kütlədən olan pəncərələrin konstruktiv elementləri və təmiri texnologiyası • Tərəvəzlərin və meyvə ağaclarının becərilməsi və meyvələrin saxlanma texnologiyası • Ev heyvanlarına qulluq texnologiyası və ev quşlarının bəslənməsi və yem tədarükü texnologiyası
4.	Qrafika	<ul style="list-style-type: none"> • Qrafik savad elementləri • İnsan həyatında texnologiya. Məmulatın hazırlanması mərhələləri • Məmulatın qrafik təsviri. Ölçmə və nişanlama alətləri • Məmulatların konstruksiya edilməsi. Düzbucaqlı və müxtəlif formalı detalların çertyoju • Quraşdırma elementləri və yuvarlaq səthli detalları olan məmulatların spesifikasiyası və çertyojunun oxunması • Müxtəlif birləşmələri olan məmulatların yığma çertyoju. Spesifikasiya

Məzmun sahələri və sual sayı

İnformasiya təminatı və nəzəri biliklər	18
Hərəkə bacarıq və vərdişlər	4
Hərəkə qabiliyyətlər	14
Şəxsiyyətin mənəvi iradi xüsusiyyətlərinin formalaşdırılması	4

Nö	Bölmələr	Mövzular
1.	Fiziki tərbiyə fənninin tədrisi metodikası	<ul style="list-style-type: none"> Fiziki tərbiyə fənninin məqsəd və vəzifələri Fiziki tərbiyə fənnində olan əsas anlayışlar Fiziki tərbiyə fənninin vasitələri Fiziki tərbiyənin formaları
2.	Fiziki tərbiyə dərsi	<ul style="list-style-type: none"> Fiziki tərbiyə dərslərində istifadə olunan resurslar və onların təyinatı Fiziki tərbiyə dərslərində istifadə olunan metodlar və onların xüsusiyyətləri Dərsin giriş hissəsi Dərsin hazırlayıcı hissəsi Dərsin əsas hissəsi Dərsin tamamlayıcı hissəsi
3.	Məzmun xətti	<ul style="list-style-type: none"> Fiziki tərbiyədə məzmun xətlərinin ümumi strukturu İnformasiya təminatı və nəzəri biliklər Hərəkə bacarıq və vərdişlər Hərəkə qabiliyyətlər Şəxsiyyətin mənəvi iradi xüsusiyyətlərinin formalaşdırılması
4.	Sağlamlıq	<ul style="list-style-type: none"> Sağlamlıq və onun səviyyələri Bioloji sağlamlıq Sosial sağlamlıq Şəxsi sağlamlıq Gün rejimi Gigiyenik amillər Vitaminlər
5.	Hərəkə qabiliyyətlər	<ul style="list-style-type: none"> Sürət qabiliyyəti Sürət-güc qabiliyyəti Əyilgənlik qabiliyyəti Qüvvə qabiliyyəti Çeviklik qabiliyyəti Dözümlük qabiliyyəti
6.	Fiziki tərbiyə fənni üzrə qiymətləndirmə	<ul style="list-style-type: none"> Diagnostik qiymətləndirmə Fiziki inkişaf Funksional inkişaf KSQ və BSQ zamanı istifadə olunan hərəkətlər

7.	Olimpiya oyunları	<ul style="list-style-type: none"> • Olimpiya hərəkəti, rəmzləri və s. • Azərbaycan idmançılarının olimpiya oyunlarında nəticələri • Avropa oyunları • İslam həmrəyliyi oyunları • Avropa Gənclər Olimpiya Festivalı
8.	İdman növləri	<ul style="list-style-type: none"> • Atletika • Gimnastika • Basketbol • 3x3 basketbolu • Voleybol • Həndbol • Futbol • Futzal • Badminton • Şahmat
9.	Sıra hazırlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Sıralar və onların idarə olunması • Komandalar • Yerində dönmələr • Hərəkət (irəliləmə)
10.	İlkin tibbi yardım	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziki tərbiyə dərində baş verə biləcək hallar zamanı ilkin tibbi yardım • Zədələnmələr zamanı ilkin tibbi yardım • Qanaxmalar zamanı ilkin tibbi yardım • Sınıqlar zamanı ilkin tibbi yardım • Çıxıqlar zamanı ilkin tibbi yardım və s.

Məzmun sahələri və sual sayı

Oxu	3
Dil qaydaları	17
Ədədlər və əməllər	7
Cəbr və funksiyalar	5
Həndəsə	4
Ölçmə	3
Statistika və ehtimal	1

№	Azərbaycan dili	Mövzular
1.	Fonetika	<ul style="list-style-type: none"> Saitlər Samitlər Heca Vurğu Ahəng qanunu Orfoepiya və orfoqrafiya normaları Sözün səs tərkibinə görə təhlili
2.	Leksika	<ul style="list-style-type: none"> Sözün leksik və qrammatik mənası Sözün həqiqi və məcazi mənası Frazeoloji birləşmələr Təkmənalı və çoxmənalı sözlər Omonimlər Sinonimlər Antonimlər Terminlər
3.	Sözün tərkibi və söz yaradıcılığı	<ul style="list-style-type: none"> Sözün tərkibi Leksik və qrammatik şəkilçilər Sözün quruluşca növləri Eyniköklü sözlər Sözün başlanğıc forması
4.	Morfologiya	<ul style="list-style-type: none"> İsim və onun morfoloji xüsusiyyətləri Sifət və onun morfoloji xüsusiyyətləri Say və onun morfoloji xüsusiyyətləri Əvəzlik və onun morfoloji xüsusiyyətləri Feil və onun morfoloji xüsusiyyətləri Zərf və onun morfoloji xüsusiyyətləri Əsas və köməkçi nitq hissələrinin fərqi Qoşma Bağlayıcı Ədat Nida Əsas və köməkçi nitq hissələrinin orfoqrafiyası, durğu işarələrinin işlənmə qaydaları

5.	Sintaksis	<ul style="list-style-type: none"> Söz birləşmələri Mürəkkəb adlar Cümlənin məqsəd və intonasiyaya görə növləri Cümlənin baş və ikinci dərəcəli üzvləri Sadə və mürəkkəb cümlənin fərqi
6.	Mətn üzrə iş	<ul style="list-style-type: none"> Mətdə tanış olmayan sözlərin mənasının müəyyən edilməsi Mətnin məzmunu və strukturu Mətnin məzmununa uyğun ardıcılıq və hadisələrin səbəb-nəticə əlaqələri Mətnin mövzusu və ideyası

Nö	Riyaziyyat	Mövzular
1.	Ədədlər və əməllər	<ul style="list-style-type: none"> Ədəd anlayışı, ədədin strukturu, ədədlər arasında münasibətlər Mərtəbə, sinif anlayışı Çoxrəqəmli ədədlərin yazılışı, rəqəmin mərtəbə qiymətinin müəyyən edilməsi, ədədin mərtəbə toplananlarının cəmi şəklində göstərilməsi Məxrəcləri eyni olan kəsrlərin müqayisəsi Hesab əməlləri Hesab əməllərinin xassələri Qalıqlı bölmə Təxminəmə və hesablamalar Ədədin hissəsinin, hissəsinə görə ədədin tapılması Ədəd məsələləri Yaş məsələləri Sürət məsələləri Kəsr məsələləri İş məsələləri
2.	Cəbr və funksiyalar	<ul style="list-style-type: none"> Əməllər sırasına görə riyazi ifadələrin hesablanması Ədədi ifadələrin müqayisəsinin aparılması Dəyişənin verilmiş qiymətində ifadənin qiymətinin tapılması Tənlik
3.	Həndəsə	<ul style="list-style-type: none"> Həndəsi fiqurların təsnifatı Bucaq Çoxbucaqlının perimetri və sahəsi
4.	Ölçmə	<ul style="list-style-type: none"> Uzunluq Kütlə Tutum Vaxt Pul
5.	Statistika və ehtimal	<ul style="list-style-type: none"> Ədədi orta Ən çox rast gəlinən nəticə, ən böyük fərq, orta statistik nəticənin müəyyən edilməsi Hadisənin baş vermə ehtimalı

Область содержания и количество вопросов

Чтение	3
Языковые правила	17
Числа и действия	7
Алгебра и функции	5
Геометрия	4
Измерения	3
Статистика и вероятность	1

№	Русский язык	Темы
1.	Фонетика	<ul style="list-style-type: none"> • Гласные • Согласные • Слог • Ударение • Орфоэпические и орфографические нормы
2.	Лексика	<ul style="list-style-type: none"> • Лексическое и грамматическое значение слова • Прямое и переносное значение слова • Фразеологические обороты • Синонимы • Антонимы
3.	Состав слова и словообразование	<ul style="list-style-type: none"> • Состав слова • Однокоренные слова
4.	Морфология	<ul style="list-style-type: none"> • Имя существительное и его морфологические особенности • Имя прилагательное и его морфологические особенности • Глагол и его морфологические особенности • Местоимение и его морфологические особенности • Числительное (понятие) • Наречие (понятие) • Служебные части речи (понятие)
5.	Синтаксис	<ul style="list-style-type: none"> • Словосочетание • Виды предложений по цели высказывания и интонации • Главные и второстепенные члены предложения • Предложения с однородными членами
6.	Работа над текстом	<ul style="list-style-type: none"> • Определяет значение незнакомых слов в тексте • Содержание и структура текста: • Определяет последовательность событий в тексте в соответствии с его содержанием • Тема и главная мысль текста

№	Математика	Темы
1.	Числа и действия	<ul style="list-style-type: none"> • Понятие чисел, структура чисел, отношения между числами • Разряды и классы чисел • Написание многозначных чисел, определение значения цифры числа на основе понятий разрядов и классов, отображение числа как суммы разрядных слагаемых • Сравнение дробей с одинаковым знаменателем • Выполнение вычислений • Свойства арифметических действий • Деление с остатком • Округление и вычисление приблизительных результатов • Нахождение части числа, числа по данной части • Задачи • Задачи на возраст • Задачи на движение • Задачи на нахождение части числа, числа по данной части • Задачи на производительность
2.	Алгебра и функции	<ul style="list-style-type: none"> • Вычисление значения математических выражений, применяя порядок действий • Сравнение числовых выражений • Выражения с переменными • Уравнение
3.	Геометрия	<ul style="list-style-type: none"> • Классификация геометрических фигур • Углы • Периметр и площадь многоугольника
4.	Величины	<ul style="list-style-type: none"> • Длина • Масса • Ёмкость • Время • Деньги
5.	Статистика и вероятность	<ul style="list-style-type: none"> • Среднее арифметическое чисел • Вероятность события

Məzmun sahələri və sual sayı

Hüquqi savadlılıq	3
Fənn kurikulumunun tətbiqi	9
Pedaqoji və psixoloji nəzəriyyələr	8

Nö	Mövzular	Bölmələr
1.	Hüquqi savadlılıq kompetensiyası	<ul style="list-style-type: none"> Təhsil qanunu, 6,11,12,13-cü maddələr Ümumitəhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu, 9,11,13,21,22,23,24,27,28-ci maddələr Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin dövlət standartları Təhsil proqramı və aidiyyəti olan sənədlərdə əsas terminlərin təsviri (ümumi təlim nəticələri, məzmun xətləri, məzmun standartları, integrasiya, ümumi təhsilin təşkilinə dair ümumi pedaqoji tələblər) “Müəllimlərin etik davranış Qaydaları”
2.	Fənn kurikulumlarının tətbiqi kompetensiyası	<ul style="list-style-type: none"> Bilik və onun növləri. Tapşırıqların hazırlanmasında bilik növlərinin tətbiqi Fəaliyyət və onun növləri haqqında ümumi məlumat B. Blumun “İdrak taksonomiyası” və təlimdə tətbiqi B.Blumun psixomotor və emosional-affektiv taksonomiyaları və təlimdə tətbiqi Təfəkkürün növləri (məntiqi, tənqidi, yaradıcı, abstrakt, analitik və s.) Problem həlletmə İllik və gündəlik planlaşdırma Alt-standartlardan təlim nəticələrinin çıxarılması Təlim modelləri (layihəəsaslı öyrənmə (PBL), oyunəsaslı öyrənmə, problemin həlli yolu ilə öyrənmə və s.) Diferensial təlim və tətbiqi İnteraktiv dərslərin xüsusiyyətləri. Problemin qoyulması – motivasiya, refleksiya Təlim strategiyaları. Texnika və üsullar. (BİBÖ, Klaster, Anlayışın çıxarılması, Beyin həmləsi, Ziqzaq, 3-2-1, Karusel, Sinektika, Debat, İnsert, Simulyasiya və rollu oyunlar, Frayer modeli, Venn diaqramı, Auksion, Qərarlar ağacı, Qar topası, Sinkveyn, Proqnozlaşdırma, Müzakirə üsulları(Müzakirə xəritəsi, Akvarium, Sokrat dialoqu), Əşyaların qeyri-adi istifadəsi, Cisim və hadisələrə müxtəlif nöqtəyindən baxılması, İnsident üzərində iş, Nə olardı əgər? Mən kiməm?, 4N1KH, Qızıl dairə, Blum kubu, Debatın növləri, Sınıf küncü, Düşün-paylaş-bölüş) İnteraktiv təlimdə iş formaları, öyrənmə tərzləri. Müəllimin fasilitasiya bacarığı. Təlim prosesində səmərəli öyrənmə mühitinin qurulmasının tələbləri və üstünlükləri. Təhlükəsiz öyrənmə mühiti Onlayn tədris (Sinxron və asinxron yanaşma) Qiymətləndirmə standartları haqqında ümumi məlumat Qiymətləndirmənin növləri (məktəbdaxili, milli, beynəlxalq) Məktəbdaxili qiymətləndirmənin növləri (diaqnostik, formativ, summativ (kiçik, böyük) Formativ qiymətləndirmənin təşkili (meyar, rubriklər, əks-əlaqə)

3.	Pedaqoji və psixoloji kompetensiyalar.	<ul style="list-style-type: none"> • İntellektin növləri (riyazi-məntiqi, emosional, çoxnövlü) • H.Qardner “Çoxnövlü zəka” nəzəriyyəsi • J.Piaje “Zehni inkişafın mərhələləri” nəzəriyyəsi • L.Viqotski “Sosial inkişaf” və “Yaxın inkişaf zonası” nəzəriyyələri • K. Dvek “Düşüncə tərzı” nəzəriyyəsi • L. Kolberq “Mənəvi inkişaf” nəzəriyyəsi • R.Qanye “Öyrənmənin şərtləri nəzəriyyəsi” • D. Qoulman “Emosional zəka” nəzəriyyəsi • Şəxsiyyətin formalaşdırılması və inkişafı. Şəxsiyyətin formalaşdırılması və inkişafında məktəbin və müəllimlərin rolu. • Sinfin idarəedilməsi mexanizmləri (gözlənti, prosedur, qaydalar, müəllim-şagird arasında psixoloji münasibətlər, sinfin səmərəli idarəedilməsində strategiyalar) (buzqıranlar) • Effektiv müəllim-şagird, müəllim-valideyn münasibətləri (qısnama(buling), mobbing) • Biheviorizm- F.Skinner “Operant şərtlənmə” nəzəriyyəsi
----	--	--